

bliver vedtaget. Det ser ud, som om Friskolefolkene dog have været ved at spænde Buen for højt, saa at man her inde i de Kredse, som ellers have alt tilovers for Friskolen, er bleven betænkelig ved at udtage den Bestemmelse, som blev sat ind om Forsømmelsesprotokollen. Nu vil jeg for Resten sige, at den Bestemmelse, som blev indsat ved anden Behandling, var af meget underordnet Betydning. Der staar kun, at der skal føres en Protokol, men det har ingen Retsvirkning. Denne Protokol skal forelægges for Skolekommissionen, og hvad denne vil gøre med den, ved man ikke. Om den i det hele vil og kan gøre noget, tvivler jeg om.

For øvrigt tror jeg, at den Bestemmelse, som blev sat ind ved anden Behandling, er fuldstændig overflødig, fordi den Lovgivning, vi i Forvejen have, hjemler Regeringen Ret til at skride ind og skaffe sig Oplysninger om, hvorledes det gaar til i Friskolen. Jeg skal særlig henvise til en Lov, som vistnok blev given i 1864, hvor der udtrykkelig staar, at Regeringen har Ret til at kræve statistiske Oplysninger om Friskolen, og under dette Paabud maa ogsaa noget saadant kunne falde ind som Oplysninger om mulige Forsømmelser i Friskolerne.

Jeg skal her tillade mig at minde om et Ord, som blev sagt af det ærede Medlem fra Nørresundby (Jensen-Sønderup) ved anden Behandling. Det er et meget betegnende Ord, og jeg tror, det rammer Sømmet paa Hovedet. Det ærede Medlem sagde følgende om Forsømmelserne: „Naar Børnene kunne det, de skulle, er der ingen, der har Ret til at blande sig i dette, om de have forsømt lidt eller meget; det manglede bare.“ Og saa føjede det ærede Medlem til nogle Linier længere nede: „Nej, hvad enten Børnene have faaet de Kundskaber, Staten kræver, de skulle have, i Løbet af 7 Maaneder eller i Løbet af 11 eller 12 Maaneder, kan Staten uden Samvittighedsskrupler yde samme Tilskud.“ Disse Udtalelser vise paa utilsløret Maade, at det, man ønsker, er, at Friskolen skal være saadan, at man kan lade Børnene forsømme. Det tilkommer ikke Staten at blande sig ind i dette Forhold. Hvis et Barn kan tilegne sig de Kundskaber, som

ere satte som Mindstemaal, paa 7 Maaneder, hvorfor skulde saa Barnet gaa i Skole i 11 à 12 Maaneder. Nej, naturligvis, naar det kan naas paa 7 Maaneder, har man 5 Maaneder til at lade Barnet forsømme i, og det er en herlig Ting at faa en saadan Tjenestedreng, der, hvis han er en flittig og velbegavet Dreng, godt kan tilegne sig det lille Minimum af Kundskaber, som Loven kræver, i 7 Maaneder. Det er en udmærket Tjenestedreng, og det er et udmærket Udbytningsobjekt, og der er ogsaa Eksempler paa, at Børn ere blevne brugte paa den Maade.

Men jeg siger: Staten kan ikke staa som en ligegyldig Tilskuer overfor et Forhold som dette. Det kan ikke forsvares, synes jeg, at man skal have Lov til at holde et velbegavet Barn saa mange Maaneder borte fra Skolen hvert Skoleaar. Hvad kunde der ikke være blevet af et saadant Barn, om det havde faaet Lov til at følge Skolen til Stadighed? Saa vilde det have kunnet naa langt videre, end Tilfældet er nu, hvor man kan afbryde Undervisningen endog i flere Maaneder, og hvor Staten ikke skal kræve andet end det lille Maal af Kundskaber, som er foreskrevet i Loven. Og det er ikke en Gang i alle Fag, man har Lov til at prøve Friskolebørnene. For Eks. i Religion maa man ikke prøve dem, hvis man kan faa en eller anden Præst, maaske en Sektpræst, eller hvad det er, til at give dem Attest for, at alting er, som det skal være. Derimod har man Lov til at prøve, om de kunne opfylde disse smaa Fordringer, der stilles i de andre Skolefag. Jeg antager, at en af Grundene, hvorfor de Herrer have denne store Kærlighed til Friskolen, er, at den kan bruges saaledes, som jeg her har nævnt.

Jeg vil derefter gøre et Par Bemærkninger vedrørende Pensionsspørgsmaalet. Det vil erindres, at vi fra socialdemokratisk Side rejste dette Spørgsmaal ved Lovforslaget første Behandling. Vi rejste igen Spørgsmaalet i Udvalget og stillede til anden Behandling et Forslag om at forhøje Pensionerne baade for Lærerenkerne, Lærerinderne og de gamle Lærere. Vort Forslag kom ikke til Afstemning, fordi vi, da der blev udtalt Tilslutning til Tanken fra forskellige Sider, tog Forslaget tilbage. Det er altsaa nu kommet frem igen. Vi